

REFERAT Sundhedsudvalget 2018-2021 d. 01-10-2019

Mødedato Tirsdag d. 01. oktober 2019 kl. 11:35

Mødested Ekstraordinært møde (Rådhuset, lokale 120B)

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af strategiske sundhedsindsatser - Den sidste Vollsroseplan.....	3
--	---

Punkt 1: Godkendelse af strategiske sundhedsindsatser - Den sidste Vollsmoseplan

29.00.00-G01-59-19

Resume

Som led i arbejdet med Sundhedsudvalgets bidrag i Den sidste Vollsmoseplan drøftede Sundhedsudvalget strategiske sundhedsindsatser ind i Den sidste Vollsmoseplan på mødet den 28/5 2019. Indsatserne inkluderer Sundhedsdansk, etablering af lægeklinik, mobilt sundhedscenter, PTSD-café, kompetenceløft af kommunale medarbejdere indenfor Sundhedsdansk og PTSD.

I denne sag godkender Sundhedsudvalget, prioriteringen og indstillingen til finansieringen af sundhedsindsatserne.

Således anbefaler Chefgruppen for Sundhed i denne sag, at Sundhedsudvalget prioriterer at finansiere Sundhedsdansk, lægeklinik og kompetenceløft af kommunale medarbejdere indenfor Sundhedsdansk og PTSD inden for egen ramme fra år 2020, og at PTSD-café indstilles til prioritering inden for fælles midler i år 2020 af Økonomiudvalget og Byrådet.

Effekt

Flere borgere er sunde og trives

Denne sag vil have en positiv indvirkning på effektmålet om, at flere borgere er sunde og trives. Indsatserne er særligt målrettet borgere af anden etnisk herkomst end dansk med enten KOL, diabetes, overvægt, mentale udfordringer og/eller misbrug. Således vil indsatserne medvirke til at nedbringe uligheden i sundhed og forbedre sundhedsadfærden blandt denne målgruppe og dermed føre til at flere borgere er sunde og trives gennem en forbedret sundhedstilstand.

Flere kommer i uddannelse og job

Ved at forbedre sundhedstilstanden hos borgere understøttes beskæftigelsesindsatserne og dermed, at flere borgere kommer i uddannelse og job.

INDSTILLING

Chefgruppen for Sundhed indstiller, at Sundhedsudvalget godkender

1. at 'Sundhedsdansk', 'lægeklinik' (jf. sagen pr. 10/9 2019) og 'kompetenceløft af kommunale medarbejdere' indenfor Sundhedsdansk og PTSD finansieres inden for egen ramme fra år 2020
2. at PTSD-café indstilles til prioritering af Økonomiudvalget og byrådet indenfor de fælles midler i år 2020
3. at Mobilt Sundhedscenter afventer en finansiering ud fra fælles midler til de kommende år.

Beslutning

Udvalgsmedlem Sanne Skougaard Andersen stillede følgende ændringsforslag til indstillingspunkt 1:

"Venstre indstiller, at den sundhedsmæssige effekt følges med objektive mål for om initiativet øger sundhedstilstanden og der foretages en evaluering løbende eventuelt om 2 år for at vurdere, om det har en effekt, og om tiltaget vurderes at give mest mulig sundhed for pengene, eller om andre tiltag vil fremme sundheden bedre".

Udvalgsmedlemmerne Sanne Skougaard Andersen og Søren Freiesleben stemte for ændringsforslag til indstillingspunkt 1.

Udvalgsformand Kasper Ejlertsen og udvalgsmedlemmerne Susanne Crawley Larsen, Søren Windell, Brian Dybro og Christel Gall stemte imod ændringsforslag til indstillingspunkt 1.

Dermed bortfalder ændringsforslaget.

Sundhedsudvalget godkender indstillingspunkt 1.

Sundhedsudvalget godkender ikke indstillingspunkt 2, men afventer en mulig finansiering ud fra fælles midler i de kommende år.

Sundhedsudvalget godkender indstillingspunkt 3.

Sagsfremstilling

Indledning

Vollsmose står over for gennemgribende forandringer frem mod 2030. Visionen er, at Vollsmose skal være attraktiv og velfungerende for borgere og investorer. En bydel, hvor den enkelte har de samme muligheder, som i resten af Odense. Gennemgribende forandringer af Vollsmose bidrager til at skabe flere blandede by- og boligområder i Odense.

Udviklingen af Vollsmose er en ambitiøs og omfattende opgave, som involverer alle kommunens forvaltninger samt de to boligorganisationer Civica og Fyns Almennyttige Boligselskab. Herudover skal indgås partnerskab med Dan Mark Ejendomme A/S og eksterne private investorer. De forskellige indsatser vil blive koordineret på tværs, så de understøtter hinanden og skaber synergi.

Med denne sag skal Sundhedsudvalget beslutte udvalgs indsatser i Vollsmose.

Den strategiske ramme for udviklingen af Vollsmose

Odense Byråds politiske aftale "Den sidste Vollsmoseplan", national lovgivning i forhold til parallelsamfund samt den lovbestemte udviklingsplan udgør den strategiske ramme for udviklingen af Vollsmose. Målsætningerne for udviklingen af Vollsmose er, at:

- Vollsmose har en socioøkonomisk blandet beboersammensætning og ikke længere er på ghettolisten.
- Vollsmose er et boligområde med blandet bebyggelse og max. 40 % almene familieboliger.
- Daginstitutioner i Odense optager højst 30 % børn fra udsatte boligområder.
- Vollsmose er attraktiv for investorer.
- Vollsmose er attraktiv for beboere.
- Genhusning af beboere fra Vollsmose bidrager til at skabe flere blandede by- og boligområder i Odense.

Greb

Der er overordnet set fem greb, der - sammen med opfyldelse af de lovpligtige opgaver - er afgørende for den samlede udvikling af Vollsmose. De fem greb er:

- Tiltrække investorer
- Beskæftigelse
- Velfærds-mæssigt løft
- Tiltrække og fastholde beboere
- Blandet by

De fem greb supplerer hinanden, men bliver vægtet forskelligt i de forskellige faser af omdannelsen af Vollsmose.

Udviklingen af Vollsmose er opdelt i flere faser, og nye indsatser bliver prioriteret årligt

Vollsmose vil blive gennemgribende transformeret over en periode på 10 år. De forskellige indsatser skal iværksættes på det rigtige tidspunkt i forhold til transformationen af Vollsmose. Udviklingen af Vollsmose bliver derfor inddelt i en indledende fase (nyorientering), en mellem fase (omdannelse) og en afsluttende fase (Fremtidens Vollsmose).

I den indledende fase er der behov for indsatser, der hurtigt giver effekt for at skabe fremdrift og synlige resultater. Direktørgruppen anbefaler, at lovbestemte opgaver samt grebenes tiltrækning af investorer og beskæftigelse bliver prioriteret i den indledende fase. I de senere faser kan der være større fokus på indsatser, der skaber effekt på længere sigt. De forskellige indsatser vil løbende blive evalueret og tilpasset til de aktuelle behov.

Hvert år vil det i forbindelse med budgetlægning blive prioriteret, hvilke indsatser, der skal sættes i gang. De forskellige indsatser kan strække sig over flere år.

Direktørgruppen anbefaler, at følgende indsatser finansieres af fælles midler i år 1 (se bilag "Direktørgruppens anbefalinger år 1):

- Institutionsstruktur i Odense med særlig fokus på Vollsmose.
- Oplæg om skoler.
- Partnerskab med grundejere og eksterne investorer.
- Igangsættelse af miljøkonsekvensvurdering (VVM) af letbane.

Derudover fremlægges sager vedrørende investeringsprojekterne for henholdsvis aktivitetsparate og jobparate. Desuden undersøges muligheder med hensyn til PTSD-indsats i sammenhæng med beskæftigelse.

Samlet oversigt over indsatser

Forvaltningerne har udarbejdet en samlet oversigt over de indsatser, der er foreslået på nuværende tidspunkt (se bilag "Overblik over foreslåede indsatser"). Alle de foreslåede indsatser er beskrevet i forhold til erfaringer og evidens. Bilaget indeholder ikke input vedrørende skolesammenlægning og ny institutionsstruktur. Disse to emner bliver dog lagt på byrådsitet snarest muligt.

Økonomiudvalget er koordinerende udvalg i forhold til udviklingen af Vollsmose. Senest den 8/10 2019 anmodes fagudvalgene om at tilkendegive følgende overfor Økonomiudvalget:

- Hvilke indsatser udvalget beslutter at sætte i gang inden for egen ramme i år 1 af transformationen af Vollsmose, det vil sige i budget 2020.
- Hvilke indsatser eller ideer udvalget oversender til Økonomiudvalgets videre behandling. Det kan særligt handle om store indsatser, udvalget ikke selv kan løfte, samt tværgående indsatser.
- Hvilke indsatser udvalget forventer i kommende år.

På baggrund af udvalgenes tilkendegivelser drøfter Økonomiudvalget og byrådet, hvilke muligheder, der er for at prioritere yderligere indsatser. Der er særlig opmærksomhed på institutionsstruktur og skoler.

Baggrund for sundhedsindsatserne

Ulighed i sundhed er bl.a. et udtryk for, at der er større risiko for forskellige sygdomme og dødelighed mellem forskellige indkomst- og uddannelsesgrupper. Vollsmose er et område karakteriseret ved, at 76% af borgerne har grundskole eller ungdomsuddannelse som højeste gennemførte uddannelsesnivea, og 63% af de 16-66 årige er uden for arbejdsstyrken. Sundhedsadfærd og mental sundhed har stor betydning for social ulighed i sundhed, og social ulighed medfører store og stigende udgifter til behandling, pleje og støtteordninger, fx i forhold til kroniske sygdomme.

Sundhedsudvalget skal ved udgangen af 2019 levere en samlet plan for at sikre en mærkbar forbedring af sundhedstilstanden i Vollsmose. Planen skal indeholde:

1. Hvilke nære og lettilgængelige tilbud til borgere med KOL, diabetes, overvægt, mentale udfordringer samt diverse misbrug, der skal iværksættes.
2. Områder hvor der skal ske en relevant og meningsfyldt kompetenceudvikling af medarbejdere på tværs af forvaltningerne.

For at kunne måle, om indsatserne har haft en effekt, opstilles der sundhedsindikatorer, som følges over tid. De strategiske indsatser, som foreslås her, er alle blandt andet målrettet et ønske om at styrke sundhedstilstanden i Vollsmose, mindske uligheden i sundhed og dermed få en større andel af borgere til at indgå i arbejdsstyrken.

Strategiske sundhedsindsatser

På baggrund af mødet i Sundhedsudvalget den 14/3 2019 og dialog med Region Syddanmark, Indvandrermedicinsk klinik, Vollsmosesekretariatet, ledere og medarbejdere med borgerkontakt i Vollsmose, er der udarbejdet et katalog over strategiske indsatser (se vedlagte bilag). Indsatserne i kataloget skal sikre en mærkbar forbedring af sundhedstilstanden i Vollsmose. Kataloget indeholder for hver indsats en beskrivelse af indsatsen, økonomi, forventede effekter, erfaring og evidens og målgruppe. Sundhedsindsatserne skal understøtte de øvrige indsatser og tiltag i Den sidste Vollsmoseplan. Sundhedsudvalget drøftede de strategiske sundhedsindsatser på mødet den 28/5 2019.

Tabel 1 giver et overblik over de strategiske indsatser, og hvilke af de udvalgte målgrupper de henvender sig til. Indsatserne er nærmere beskrevet herunder.

Tabel 1: Strategiske indsatser til at forbedre sundhedstilstanden i Vollsmose

Målgruppe	KOL	Diabetes	Overvægt	Mental sundhed	Diverse misbrug
-----------	-----	----------	----------	----------------	-----------------

Indsats

Sundhedsdansk	X	X	X	X	X
Lægeklinik	X	X	X	X	X
Mobilt Sundhedscenter	X	X	X	X	X
PTSD-Café				X	X
Kompetenceløft: PTSD				X	X
Kompetenceløft: Sundhedsdansk	X	X	X	X	X

Sundhedsdansk

Mødet mellem sundhedspersonale og borgere med anden etnisk baggrund end dansk kan give kommunikative udfordringer. Undervisningskonceptet "Sundhedsdansk" er udviklet i et samarbejde mellem Holbæk Kommune og Region Sjælland. Målet er at få borgere med anden etnisk baggrund end dansk til at blive bedre til at begå sig i det danske sundhedsvæsen. Materialet er inddelt i 8 temaer:

1. Kroppen
2. Hvis du bliver syg
3. Lyt til din krop
4. Infektion
5. Mad og Måltid
6. Dine tænder
7. Rygning og Alkohol
8. At have det godt.

Erfaringerne fra Holbæk Kommune og Region Sjælland viser, at materialet bidrager til, at borgeren bl.a. får bedre forståelse for at navigere i det danske sundhedsvæsen, forståelse for egen krop og færre indlæggelser. Materialet kan med fordel implementeres i regi af Forberedende Voksenundervisning (FVU), Sundhedsplejen, beskæftigelsesmentorerne og kommunale medarbejdere fra Beskæftigelses- og Socialforvaltningen i Vollsmosesekretariatet. Materialet er udviklet i et samarbejde mellem Region Sjælland og Holbæk Kommune, og er tilgængeligt for Odense Kommune uden afregning. Endvidere har Region Sjælland tilbudt at hjælpe med at indføre undervisere i materialet, for at opnå den rette brug af dette.

Lægeklinik

Region Syddanmark har udmøntet to ydernumre til placering af lægeklinik i Vollsmose. Odense Kommune har i en ansøgning med Region Syddanmark modtaget 3,6 mio. kr. i puljemidler til etablering af lægeklinik og til udstyr i lægeklinikken. Der har været udtrykt politisk enighed mellem Region Syddanmark og Sundhedsudvalget om, at der arbejdes videre med at opslå 4 kombinationsstillinger. Dette betyder, at Odense Kommune skal finde finansiering til 2 halve lægestillinger svarende til ca. 1 mio. kr. årligt. Den kommunale andel af disse kombinationsstillinger vil bl.a. kunne indgå i et mobilt sundhedscenter eller være en aktiv del af indsatsen, som allerede er etableret i Vollsmose. Lægeklinikken blev behandlet af sundhedsudvalget den 10/9 2019.

Kompetenceløft

Kommunale ledere og medarbejdere i Odense Kommune har et højt videns- og kompetenceniveau. Borgere i Vollsmose har dog nogle udfordringer som kræver et højere vidensniveau inden for udvalgte områder. Ved at give medarbejdere et kompetenceløft indenfor viden om fx udsatte borgere med PTSD samt om sundhedsdansk, understøttes en positiv udvikling i sundhedstilstanden i Vollsmose og mindsker herved uligheden i sundhed. Med udgangspunkt i, at 81 kommunale medarbejdere skal have kompetenceløft inden for sundhedsdansk og bedre forståelse af PTSD-sygdommen, afvikles 2 x 4 timers workshop. Det forventes, at de gennemsnitlige udgifter for 2 workshop beløber sig til ca. 0,15 mio. kr. i alt.

PTSD-Café

I Vollsmose bor der ca. 7.700 indbyggere (med den nye afgrænsning af området), hvor det antages, at op imod 50% af de borgere, som kommer fra krigshærgede lande, lider af posttraumatisk stressforstyrrelse (PTSD). PTSD er en fysisk, psykisk og social tilstand, der ofte nedarves til børn som sekundær traumatisering. Regionen står for behandling, hvad angår den fysiske og psykiske del, mens kommunerne står for den sociale del. Med etablering af en PTSD-Café, skabes der mulighed for, at borgere med PTSD kan mødes uforpligtende og være i dialog med ligesindede uden at blive registreret. I caféen vil der være fagkompetent personale til stede, der kan indgå i dialog med borgerne. Formatet for en PTSD-café er endnu ikke endeligt på plads. Der arbejdes i øjeblikket ud fra en model, hvor der er 3 ansatte, der anvendes lokaler i VIVO og andre driftsudgifter. Der skal være et tæt samarbejde med bl.a. BSF og BKF men også Lokalpsykiatrien, Afdelingen for Traume og Torturoverleverer (ATT) og Indvandre

Medicinsk Klinik (IMK). Udgiften estimeres til ca. 1,6 mio. kr. årligt. I det første år er der estimeret anlægsudgifter på 0,2 mio. kr. fordelt på ombygning og inventar.

Mobilt Sundhedscenter

Et mobilt sundhedscenter bidrager til en målrettet behandling og tidlig opsporing og skal indgå i samspil med allerede eksisterende tilbud i Odense Kommune. Det mobile tilbud skal gøre det nemt og lettilgængeligt for borgere i Vollsmose at få råd og vejledning om blandt andet kost og motion, rygestop, sygdomme som KOL, diabetes og hjertesygdomme, alkohol, ensomhed, stress, depression og angst, samt om at navigere i de kommunale sundhedstilbud.

Ved implementering af et mobilt sundhedscenter bliver det muligt for sundhedstilbuddene at "flytte med", når borgere fra Vollsmose flytter til andre dele af byen. Indsatsen målretter sig ikke kun til Vollsmoseborgere, men også borgere i andre udsatte boligområder. De økonomiske udgifter til indsatsen afhænger af, hvilken biltype og antal, der skal indkøbes. Med udgangspunkt i, at der skal være tre medarbejdere ansat, leasing og drift af en bil og en ramme til indkøb af udstyr er driftsudgifterne estimeret til ca. 1,8 mio. kr. det første år og ca. 1,7 mio. kr. de følgende år.

Prioritering af sundhedsindsatser

Chefgruppen for Sundhed har ud fra prioriteringsprincipperne givet fra Direktørgruppen foretaget en prioritering af de strategiske sundhedsindsatser. Dermed foreslås følgende finansiering og prioritering:

Inden for egen ramme fra år 2020:

- Sundhedsdansk på FVU: 0 kr.
- Lægeklinik: 1.000.000 kr. fra år 2020 som blev godkendt af Sundhedsudvalget d. 10/9 2019.
- Kompetenceløft af kommunale medarbejdere indenfor Sundhedsdansk og PTSD: 150.000 kr. fra år 2020

Økonomiudvalget og Byrådet prioriterer for fælles midler fra år 2020:

- PTSD-café: 1.800.000 kr. i år 1 og efterfølgende 1.600.000 kr./årligt.

Fælles midler i kommende år:

- Mobilt Sundhedscenter: 1.800.000 kr. i år 1 og efterfølgende 1.700.000 kr./årligt i år 2 - 5.

Økonomi

For Sundhedsdansk er der ikke forbundet nogle økonomiske udgifter for Odense Kommune, da materialet anvendes af FVU.

I relation til oprettelse af lægeklinik i Vollsmose henvises der til beslutnings sagen pr. 10/9 2019. Der er bevilget eksterne midler til etablering af lægeklinikken svarende til 3.642.000 kr. fra Sundheds- og Ældreministeriet. De 1.000.000 kr. til lægeløn er godkendt af Sundhedsudvalget den 10/9 2019. Her blev det besluttet, at det finansieres af disponible midler i sundhedspuljerne fra år 2020.

Dermed er det reelle udgiftsbehov for at igangsætte de tre højest prioriterede indsatser på ca. 150.000 kr./årligt til kompetenceløft af medarbejdere. Disse midler foreslås udmøntet fra sundhedspuljerne under Økonomiudvalget.

PTSD-café foreslås at indgå i Økonomiudvalget og Byrådets prioritering af fælles midler i år 2020. Den samlede udgift for indsatsen i år 1 vil beløbe sig til ca. 1.800.000 kr. og efterfølgende 1.600.000 kr. i år 2 - 5.

Bilag

Beslutning Strategiske sundhedsindsatser sep2019

Bilag - Overblik over foreslåede indsatser

Bilag - Direktørgruppens anbefalede prioritering år 1